

LIETUVOS RESPUBLIKOS RESTAURATORIŲ SĄJUNGA

Kodas 190685380. Klaipėdos g. 5a, LT-01117 Vilnius. Tel. +370 656 55688. El. p. restauratoriusajunga.lt@gmail.com

RS-200305; 2020-03-05, Vilnius

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai
Vilniaus miesto savivaldybei
SĮ „Bendrasis planas“
Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos
Vilniaus arkivyskupijai

Dėl Šv. Stepono skvero ir Šv. Stepono nuo Šopeno g. iki Geležinkelio ir Algirdo g. sankryžos rekonstravimo Projektinių pasiūlymų

2020-03-05

Mums kelia didelį susirūpinimą Šv. Stepono skvero ir Šv. Stepono nuo Šopeno g. iki Geležinkelio ir Algirdo g. sankryžos rekonstravimo Projektinių pasiūlymų, parengtų SĮ „Bendrasis planas“ sprendiniai.

Restauratorių sąjungos nariai aktyviai dalyvavo Projektinių pasiūlymų aptarime, tačiau nesame tikri ar mūsų pastabos buvo išgirstos. Norime dar kartą atkreipti Jūsų dėmesį į svarbiausius aspektus rekonstruojant šią išskirtinę Vilniaus miesto vietą.

Esminiai dalykai, susiję su Nacionalinės reikšmės paminklu (beje, kaip ir Zapyškio bažnyčios prieigų projekte) yra tiesiog neįvardinti projektinių pasiūlymų UŽDUOTYJE.

Užduotis Projektiniams pasiūlymams bei Projektiniai pasiūlymai Šv. Stepono bažnyčios aplinkoje (Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribose) buvo paruošti, neparengus Nacionalinės reikšmės paminklo apsaugos reglamento. Tai prieštarauja galiojantiems įstatymams. Į daugelį esminių pastabų gavome autorių atsakymą, kad „tai nenumatyta Projektinių pasiūlymų Uždutyje“. Manome, kad būtina sulaukti paminklo apsaugos reglamento duomenų ir iš naujo parengti Projektinių pasiūlymų Uždutį bei koreguoti projektinius pasiūlymus.

Po 150 metų Šv. Stepono bažnyčios, kapinių, istorinio priemiesčio naikinimo ir niekinimo, turime galimybę atgauti orumą, iširti ir sutvarkyti šią teritoriją neužmirštant istorijos ir kultūrinio pamato.

Projektinių pasiūlymų trūkumai:

1. Pagrindinis projekto trūkumas - neatsižvelgta į Nacionalinės reikšmės paminklo (u.k.1042) vertingąsias savybes, nesuvokta, kad svarbiausia šioje teritorijoje yra Šv. Stepono bažnyčia ir jos istorinė aplinka nuo 1600 iki 1864 m.
2. Skveras projektuojamas lyg eilinėje tuščioje vietoje, neturinčioje istorinės praeities (na, nebent sovietmečio gamyklos istoriją);
3. Bažnyčios aplinka kaip buvo užpilta gamyklos statybinėmis atliekomis, taip ir paliekama. Autoriai projektiniais sprendiniais įteisina per pastaruosius 150 m. šios vietos naikinimo laikotarpyje suformuotą siaurą duobę aplink Šv. Stepono bažnyčią.
4. Kapinių gyvavimas nuo 1600 iki 1864 m., čia palaidotų istorinių asmenybių atmintis, projekte ignoruojama;
5. Sovietmečio gamyklos statiniai (statybinis kranas, kaminas, ...), pasirinkti kaip skvero idėjiniai tūriniai akcentai, yra brutalūs ir vizualiai nustelbia paminklą – Šv. Stepono bažnyčią.

Pasiūlymai:

1. Tikslinti Nacionalinės reikšmės paminklo vertingąsias savybes. Įvertinti archeologinių duomenų visumą, bet ne atskirus kapus ar jų fragmentus. Nustatyti buvusių kapinių ribas, apibrėžti šios vietos statusą.
2. Rengiant projektą vadovautis ir anksčiau atliktais tyrimais. AB „PRI“ Šv. Stepono bažnyčios teritorijoje buvo atlikti istoriniai, urbanistiniai, architektūriniai tyrimai bei sprendiniai (nesuprantama kodėl ši medžiaga nebuvo išanalizuota, ja nebuvo naudotasi).
3. Reikalingas skvero zonavimas, išskiriant ramaus poilsio – memorialinio pobūdžio zoną buvusių kapinių teritorijoje, o už jos - įvairesnius gyventojų rekreacijos poreikius atitinkančią teritoriją;
4. Būtina iki autentiško lygio atidengti kapinių ir bažnyčios aplinkos žemės paviršiaus lygį. Asfaltbetonio gamyklos gyvavimo laikais statybinių šiukšlių kai kuriose vietose buvo supilta net iki 3m.
5. Surasti tinkamas architektūros priemonės, išryškinti objekto istorines, sakralines, memorialines vertes, informuoti visuomenę apie buv. Šv. Stepono bažnyčios ansamblį, čia buvusias kapines, palaidotus įžymius žmones. Išnagrinėti architekto Lauryno Stuokos- Gucevičiaus kapo paieškų klausimą.

pagarbiai,
LR restauratorių sąjungos valdybos vardu,

RS pirmininkė - Giedrė Gajauskaitė